

Радост у два српска двора

Цетиње, 13. јула

Радосна вијест дошла је прекисно из Србије.

Његово Величанство Краљ Петар телеграфски је извјестио нашега Краља и Краљицу, да се његова драга шћер Књагињица Јелена, а њихова премила унука вјерила у Раконићу са Књазом Јованом, сином рускога Великога Књаза Константина.

Глас о вјерењу шћери Краља Србије за сина једнога рускога Великога Књаза пријатно је одјекују у свијема круговима наше пријестонице, која искрено дијели радост братске Србије и њенога двора поводом тога срећнога чина. Особитом су радошћу сада испуњена срца ђеда и бабе срећне вјеренице, Њихових Величанстава Краља и Краљице, као и цијелога нашега Краљевскога Двора. Кћи Краља Србије, која је међу нашим горама, као и драга јој два брата, први пут угледала свјетлост Божијега сунца, вазда је код нашега Краља и Краљице била предусријетана особитом сродничком љубављу и њежношћу. Наш Двор био је други њен родитељски дом, гдје је покрај племенитога срца Краљичина осјећала топлоту љубави брижљиве мајке, а у сродничкоме кругу ујака и тетка налазила је сталну срданост. И зато се може и замислити онај силни осјећај радости, којим је сада обухваћен сав наш

Краљевски Двор. Срећу младе књагињице и њенога краљевскога родитеља као и њене љубљене браће наш Двор сматра као своју срећу, нераздвојан с њима у свему што их спаја заједничким добром, заједничким општим интересима и везама крвнога сродства.

Уз ове радосне чињенице спојено је у овоме тренутку и увјерење, да ће та крвна веза и између другог српскога двора са великим царским руским двором још тјешње привезати двије српске државе и њихове народе уз срце словенске мајке Русије. Везе сродства једнога српскога двора са царским двором моћне Русије, којима је у дајом љубљених кћери нашега Краља за два руска Велика Књаза учињен срећни почетак, добијају поткрепљење и проширење својега значаја вјерењем Књагињице Јелене од Србије за Књаза Јована од Русије. Два сродничка српска двора од сада су још топлије загрљена са сјајним и великим двором словенске Русије. Њихове узајамне крвне везе још су, да ће кроз то словенско тројство назла струјати иста осјећања, жеље и мисли.

С осјећајима искренога братства учествујемо у радости српскога Краљевскога Двора и Србије.

Нека би Бог дао да тај радосни чин буде срећан за Србију и њенога Краља!

онда кад се турска војска толико забавља да пређе на црногорско земљиште и кад плоти турских аскера полете у мјесто на устанике у црногорске војнике, који даноноћно бдију и одржавају у највећем реду погранични кордон?

У чему је, дакле, питање, тај пркос и изазивање?

На тек младотурске пријетње и дусање! Час по час сабљом звецкају и пријете ратом. Чим ли што није право, одмах се зачете на Црну Гору и брете, а рат ваде као кебу иза појаса. Хоће да застраше, да својом надутости пренлазе и да нам бретањем улију страх и трепет. А сад, кад су увидјели, да им је све то у заман и да им све то неће ништа помоћи, да нас застраше и натјерају да пред њима играмо као попица на жици, кад ми ни аберга немамо за све то, него да смо готови, кад већ хоће и желе, да загазио у све само за част и образ и да не дозвољавамо да се нашим достојанством ико титра, онда ударили у пренемагање: не желе крвопролића, неће рата, рат им је одвратан и т.д.

»Ко ће бити, брат смо њему, ко душманин, душман смо му!« Учи нас наша пјева и ми се не придржавамо. Не изазивамо и не нападамо без повода, али зато ћемо се увијек бранити онако исто као и наши стари, а из прошлости се наше зна да ми никад нијесмо освајали и нападали, него смо се само бранили. А како смо се мушки умјели бранити и снажи атак одбити. Младотурци ће видјети само ако у историју свога народа загледају!

Умјесто што Младотурци све те огромне стрипе и опште жаље на нас наперују много би боље учинили, да их баци у трње и да потраже разорито и трезвено пута и начина како ће своју земљу из овога хаоса и тешког стања извући. Празном виком се не ушми ништа. Ваља придећи на посао и радити. Бар се њихове страхе докихотерија је било доста. Од доброг сусједа не треба да праве очигледно непријатеља. То нека угубе док су још на вријеме.

Цетиње, 13. јула

Тврди се, да ће моравски сабор бити распуштен и да ће у јесени бити нови избори.

Турски посланик на петроградском двору Туркан паша дао је оставку, која му је и уважена.

Велико бугарско народно собрание заставио је краљ пријестолом бесједом.

Питање о јадранској жељезници поново је покренуто на Парти и има овог пута изгледа да ће бити дефинитивно ријешено.

Руска влада закључила је код берлинске банке нов зајам у суми 54.700.000 рубаља. Овај зајам биће угрошен на подизање пруге од Арсамоса у Нишњи Новгород и Камену—Подолск—Черитово.

У Цариграду је букнуо силан пожар, који је нанео огромне штете. Велики број кућа уништен је, а народ на хиљадама душа остао је без крова.

Из Рима јављају да је сенатор маркиз Гарони постављен за амбасадора у Цариграду, а барон Фучијоти за посланика у Букурешту.

Наши на страни

— Црногорска омладина у Бугарској —

Софија, 9. јула

Ми, црногорски младићи, који се шкољујемо у иностранству, увијек мислимо за нашу милу и славну Отачину. Све догађаје у њој и околи ње најравносније пратимо, јер то је особина наша, а исто чине и они Црногорци, који по туђини са муком добијају хлеб за себе и своје домове и све се мучимо, како би што више корист приносили славној нам

домовини. Пуни поноса и гордости помињемо име нашег узвишеног Владара и наше Земље. Изумим *протуге*, који се предају за времену парче хлеба и хуле наше највише светиње, задовољавајући оне, који су само „Cupidi rerum novarum“.

Ми се не бојимо протуга и њиховог писања, јер смо увјерени да ће се кајати а ми ћемо им гада довикнути речима нашег великана: „Мухамеде, то је за Гертуку“.

Арбанаска револуција удвојава нашу пажњу и ми Црногорци, који смо овдје у Софији, свакодневно се скупљамо, те да би видјели шта пишу новине о тој жестокој борби дуж наше границе. Особито нам је пријатно читати наш „Цетињски Вјесник“, јер смо увјерени, да је и у новинарству Црногорац горд и истинит, а љепше и јест пити воде са извора, него од какве поточнице. Исти број „Цетињског Вјесника“ који прочитамо шаљемо и у друга мјеста по Бугарској, јер то желе наши, који су по разним радњама и мјестима.

Да кажем неколико ријечи за бугарске новине и њихово писање о Арбанији и Црној Гори: Бугарска журналистика, до пријед неколико времена, давала неке ствари, које копираше од разних туђих новина и предавање не слике, већ карикатуре, будући слабо познају и узроке буне, а још грђе ток ствари и пошљедине. За тешкоће Црне Горе, које трпи чинећи човјечанску дужност према својим храбрим и великим мученицима сусједне јој Арбаније, немаше ни ријечи и ако говор једног арбанаског револуционара држав оvdје у Софији још у почетку побуне даваше им доста материјала за ту ствар.

Полазак кореспондента „Народног Гласа“ у Црну Гору, госп. Завојева измијени погледе бугарског новинарства и публике, јер ми од његовог поласка тамо, читамо подробности о арбанаској револуцији, а тако исто и о тешкоћама Црне Горе која трпи од ужасних догађаја дуж своје границе. Господин Завојев у својим дугим чланцима, који излазе у листу „Народни Глас“ подробно описује све, што му се испријечи пред очи и не забавља и то, да упозна Бугаре са Црногорцима, тј. описујући црногорске особине, њихов живот, њихову моралну јачину, а о храбрости и гордости говори у сваком реду. Исто тако описује и саму Црну Гору чуђећи се њеним скалама и наслађујући се њеним љепотама. За узвишени владарски дом са заносом говори, а цијени наше државнике и њихову штедњу.

Срећан је случај што је г. Завојев пошао тамо, јер ће упознати бугарску публику, са историским догађајима Арбаније, а тако и са Црном Гором, пошто Бугари слабо познају те ствари. За Црну Гору и Црногорце знају само ове двије ствари: да су Црногорци храбри и да живе у земљи, гдје има само камена и по мало кртоле. За језик, за вјеру и за друго нешто — ни појма. Господин Завојев често у својим чланцима говори: „лијепо српски језик“, „одговори ми на српски“ и т.д., као да хоће да каже Црногорци су прави Срби и по крви и по језику, јер зна гдје бугарска публика рамаље. Лијено би било да им каже бар, кад је већ овдје, да српски говоре и Хрвати и Далматинци и Босанци и Херцеговци и т.д. да су сви Срби, те да тим олакша памћење публике, те да не памте толики број националних јединица на словенском југу.

А. Б.

Мјесто Америке — затвор

— Малер једног брата Хрвата —

Већ је дуго како Мила Гегича вуче жива жеља да иде у Америку, да тамо окуша своју срећу. Али на његову велику жалост та му се жеља није никако могла да испуни. Мило је једна зарађивао, да се исхрани, па никако није могао ни паре да одвоји за пут. Ко зна, можда би у тој жељи и умро, да му кроз главу не сину идеја, која би га ипак довела до жељена циља.

Сав весело што му се пружио могућност да своју топлу жељу оствари, он једног јутра освану у село Жарјавницу, недалеко од његовог родног мјеста. Чим је стигао у село, њему је била прва брига да се распита за сеоског старјешину

Пријете нам ратом!

— Турски листови се још пренамажу —

Ратоборност турске штампе се знатно утадожила. Увидјела је зар најзад и сама колико је пренајављала и колико је далеко била забасала када је оптужбу за оптужбом противу Црне Горе подизала, оптужујући је, без икаквог разлога, да одржава арбанаски народни покрет и да Арбанасе у борби противу Турске потпомаже. Али и поред тога та ратоборност њена није сасвијем ишчезла. Још и сад, и ако по кад што и у много мањој мјери и ређе, јавља се у по гдје којим младотурским листовима, који налазе да да је држање наше земље изазивачко и да пркосимо и пакости, и ако од свега тога нема ништа у ствари.

Тако познати младотурски лист »Жен Тирк« у једном свом чланку сматра да се наша земља пркосно понаша према Турској и налази да се не би смијела тако понашати кад би била остављена самој себи, јер се нада да ће је у случају неуспјеха потпомоћи велике силе. За то се жали на Русију и Аустрију што на Цетињу нијесу изјавиле, да ће Црна Гора бити у случају рата с Турском остављена својој судбини, али кад то није учињено онда налази да је дужност Турске да прими црногорско изазивање (!) и пође у рат и јављајуће, да је Турцима прекинуто и ако је Црна Гора одлучила да је нестане, нека тако и буде, само, припрећује, кад једном турска војска уђе у Црну Гору, онда неће више изаћи. Даље се још патетички препењава како они тамо у Цариграду рата неће, да им је он одвратан, али кад их на рат тјерају, кривци ће некуенти све пошљедине.

Ова смушеност Младотурака је и сувише смијешна. То је права докихотерија. Њима као да је и оно мало памети нестало и не знају шта раде. Црна Гора се чак и на уштрб својих виталних интереса држи и сувише одмијерено. И у мјесто Младотурци да јој захвале на таквом коректном и одмијереном држању, који само у прилог може ићи отоманској империји, они је оптужују, клеветају, руже и сразате и притјерају надутошћу омаловажавају, застрашивајући је ратом.

Кад се на Црну Гору жаде, треба да кажу због чега се и папшта жаде. Кад Црну Гору оптужују због пркосног понашања, треба да кажу какво је то пркосно понашање и у чему се састоји. Кад траже потпору и помоћи од страних држава и интервенцију њихову, треба да изнесу и разлоге због чега то траже. Кад говоре о изазивању, треба и да напаче то изазивање. Јер ако се Црна Гора пркосно понаша према Турској и изазива је, онда у чему се тај пркос и то изазивање састоји? Је ли у томе што им у овим заплетима олакшава да слободних руку раде: је ли у томе што им даје могућности да не сметано у побуњеним крајевима и дуж своје границе врпљају како год хоће: јели у томе што је преко своје територије дозвољавала пренос рањеника и мртвих: јели у томе што им је за војску давала хлеб и све што им треба? Или се пркос и изазивање у њих сматра то што је Црна Гора дозвољавала да се по њој сербез метају њени повјерљиви и неметано агитују код пребјеглих Арбанаса да се поврате на своја огњишта; или што су црногорске власти посредовале код ускока да турским изасланицима оду на поге и да о примирју преговарају; или што се мучи и папшта, да их у сваком погледу задовољи и покаже се строго неутрална чак и

и кад му показаше кућу његову, он савим достојанствено закуца на врата његова.

Врата се отворише и он пред собом угледа домаћина и представи му се као изасланик владе, који има за задатак да прегледа стоку.

Чим је домаћин дознао, да има посла са званичном личношћу, показа сву снисходљивост и услужност своју. Уведе га у кућу, посади за сто, изнесе хљеба и меса пред њим и послужи га ракијом.

Када се Мило подкријенио што је боље могао, објаснио је домаћину, да с њиме мора одмах поћи на посао: да сву стоку у селу прегледају.

Услужни домаћин Мартин Хермешчац одмах инспектора поведе код сусједа Имбра Заврлића, да прегледа сеоског настува, па када се и ту добро поткријенио, зашао је по селу, да прегледа стоку и од комада да наплаћује по 20 пара.

Како му се код њихуније Имбра више допало, то је наредио да му ту свако дође, па је и кола наредио, која су га још то вече имала да одведу на жељезничку станицу.

Покрећујући се добром шљивовином Мило је издавао окупљеним сељацима упуства и наредбе и са великим достојанством гледао на њих како се око њега са страхопоштовањем купе.

Од једном врата се отворише и на њима се појави човек у ветеринарској униформи у пратњи двојице жандарма.

И док је Мило сав запрепаштен блеуо у ветеринара, овај још с врати упита га да ли је он инспектор што стоку прегледа.

Видио је Мило да ће му његово господство пресјести и зато је стао да гледа како би се из ове незгодне ситуације изгубио. На велику жалост, соба је имала само један излаз, а као за пакост на излазу су били жандарми.

Ветеринар објасни, да је на њега у Св. Ивану случајно наишао један сељак из Жерјавице и да му је рекао, да је у њихово село дошао владин изасланик ради прегледа стоке. Како за тог изасланика није ништа знао, пошао је са жандармима да види ко је то.

Милу није преостало ништа друго, него да призна да је сељаке обмануо само да би им новац измамо. Али ветеринар ни мало није био милостив, него га предаде жандармима, који га поведоше у затвор.

Када је претресен код њега је нађено 69 круна и 60 пара, пошто је једну круну био потрошио на „трикелд“.

Противу Мила поведена је потрага и ту скоро судио му је суд у Загребу.

Мило није дијело зајавио. Признао је све како је било и шта је радио. У одбрану је рекао, да је то учинио само да би до новца дошао како би могао поћи у Америку, где га жива жеља вуче.

— Па са седамдесет круна не бисте могли у Америку, примјетно је судија.

— То би ми довољно било да се докутурам до каквог брода, па би послје било лако! — објашњавао је Мило.

И тако је мјесто Америке видио тамницу, гдје ће морати одсједјети три мјесеца.

Бар му се пружио лијена прилика да размисли на тенане како ће изабрати бољи начин да оствари жељу за Америку!

ПОДЛИСТАК

БУДУЋНОСТ ШТАМPE

ЈЕДНО НЕОДРЖАНО ПРЕДАВАЊЕ

— Борислав Сл. Милић —

(6)

На тај начин биће нам омогућено да у парничкој дворани и ми на Цетињу присуствујемо представи у Паризу или Петрограду!

И у мјесто да као сад свако вече идемо у читалницу да читамо новине што нам долазе, одлазићемо у парничку салу, гдје ћемо гледати све свијетске дневне догађаје и слушати разне говоре из свију парламената и свијетских скупова.

Шта све из овога свега провазлази: вријеме је нован, не треба дангубити, него што брже дознати, схватити и урадити. Модерна журналистика већ нам то одаје и указује пут, којим ће ићи. У новинама већ нестају дуги чланци и опширни описи. Она већ више не упућује, него обавјештава, информише. Новинарство већ није више дијекатично, него је информативно. Неће да вас као прије придобија за своје мишљење и да се упиње, да о ономе или ономе стварате овакв или онакв суд. Оно вам пружа резултате, биљежи догађаје, износи суштину и граби даље, а све по оној вријеме је нован. Оно греде стопана духа времена, а тенденција садашњег времена је брзина.

Захваљујући разним процјасцима, науци

Турска према Црној Гори

— Све турске оптужбе не помажу ништа —

Са турске стране још једнако се дижу оптужбе противу Црне Горе како је она крива што арбанаски покрет није угушен и што Арбанаси никако неће да пристану на предају. Колико код тога има истине, то се добро зна, па то увиђају и на страни.

То је дало повода и хрватском листу „Novosti“ да на уводном мјесту донесе чланак ове садржине:

Кад турска влада није знала, како да прикрије пред Европом своју срамоту ради пораза у Арбанији, ухватила се лагања. Свалила је сву кривњу на Црну Гору, јер тобож да ова не буде потпомагала јуначке Арбанасе, турска војска била би већ одавна с њима готова. Не смега оним уставним крволоцима у Цариграду, што су већ више пута на све стране свијета јавили, да су арбанаске чете поражене, а сав народ у Арбанији да је пао на колена, кад је Султан на Косово поље ступио.

Јер се Султан покушане главе вратио са свога „славодобитнога“ путовања, а јуначки Арбанаси не вјерују обећањима ни самога надишаха, зграбили поновно свом жестином оружје, — требало је измислити нову лаж, да „уставни“ барбари оперу свој блатни образ и крваве руке пред наображеним свијетом. „Црна је Гора срамоти турској крива. Црну Гору треба да Европа позове на рачун“. И грозити су се почели Црној Гори. Пријатељи цариградских крволока у Будимпешти радосно су телали на све стране, колика је казна намијењена југословенској „државици“ под жезлом омаженога им краља Николе, пријатеља цара рускога.

Но влада Црне Горе није се дала уплашити. На све навале и грожње одговорила је она овако:

„Црногорска влада настојала је већ од онда, кад су емигранти почели у Црну Гору долазити, да Малисоре склопе на повратак. У то име урицалима је недавно састанак Малисоре са турским послаником и надбискупом скадарским у Подгорици. Да је задаћа ових турских достојанственика остала безуспјешна, жао је црногорској влади, јер само Црна Гора носи штету.“

Црногорска влада радиће у том смислу и надале, па се нада, да ће и успјети. Но ипак влада не може бити одговорна, кад Малисори не вјерују у турска обећања и неће да се врати без сигурна јамства.

Као човекољубива држава не може Црна Гора да Малисоре присили на повратак, јер Малисорима не може дати онда јамства. Балкану не пријети рат од Црне Горе“.

То јасно показује да је све настојавање из Цариграда, да се Црна Гора окриви, напразно и безуспјешно. Зна страни свијет где лежи зло.

Револуција у Персији

— Побуна присталица свргнутог султана —

Из Персије стижу гласови, који показују да се Персија налази у великом пламену и да се тамо револуција у толикој мјери шири, да се Персија налази у врло тешкој и звучној ситуацији.

Из тих гласова разабра се да је у цијелој земљи настало пријење, да су запојевути крвави

и усавршавају технике, новинарство, служећи се свима тим добротама, биће сасвим једнако него сада. Што се све у току једног дана у свијету деси, оно ће износити пред своје читаоце потпуно и испрцино како у слици, тако и ријечи. Досадања метална слова више неће бити жртва слова. Слике и разни снимци допуњаваће читаоцима листова оно што треба да се постигне и да се ствари потпуна представа онога што се збоља. Циповску борбу арбанаских устаника неће гледати само опл из Подгорице и пограничних мјеста, него ћемо је моћи и ми на Цетиљу и на другим странама свијета гледати онако исто као што сада гледа цео свијет слике са јубиларних свечаности на Цетиљу. Нећемо морати ићи лично у Н. Скупштину да саушамо говоре и и да гледамо шта се све тамо догађа; то ће моћи гледати и слушати и не мичући се се из својих кућа. Да бисмо могли видјети чувене опере, нећемо морати да идемо у Беч, Париз и друга свијетска мјеста, него ћемо и то гледати и видјети и не мичући се са Цетиља. Наша штампа неће бити више оваква каква је сада. Биће до првог степена усавршена.

Новинарству ће техника и у будуће помоћи да што боље одговори својој дужности. Видјели смо да ће помоћу разних проналазака новинарима бити врло много олакшан рад и да ће за тренут ока моћи да дођу до материјала за лист. Сад да видимо

бојеви, од којих није ни сама пријестоница поштеђена, да су пријестонице узмале постале крваво разбојиште. да су се читави крајеви побунили и устали на оружје, да је у Персији закладало крваво безвјишће, да револуција узима све више маха и да побуњеници на све стране продире. А у то се још јавља и о самим детаљима овог кривог устанка: Побуна је избила и у самом Техарану и власти су немоме да им стану на пут. И Телуши се побунило. Гувернер је побјегао. И у Кастину памири су избили. Сви су цитови у рукама побуњеника. Гувернер града Халхала заробљен је.

На челу ове револуције налази се принц Салер ед Дуалех, који има уз се велики број парона. Али он не ради за себе, него за свргнутог шаха Мухамед Али Мирзу.

Бивши шах Мухамед приликом раније револуције свргнут је с пријестолја и протјеран је из земље. Он је уочишта потражио у Русији и тамо се био склонио. Нико ни сада није, да он није био раскресно са Персијом и да је што о своме повратку радио. Био је опрезан и лухав и врло је вјешто узно доћи у додицај са својим присталицама и још ујеменије преко њих спремао терен за револуцију. Када је приправио све што треба, изненадно је ушао у Персију и подигао револуцију, која је узела одмах јаког маха и брзо стала да се по цијелој земљи шири.

Крвави бојеви памећу устаника и владиних присталица бију се на све стране и борба је очајна. Устанак се силно шири и ереба је на страни устаника. Они су већ успјели да заузму неколико важних мјеста и самих покрајина а у самом Техарану да придобију знатан број присталица.

Принц Салер ед Дуалех прогласио је свргнутог шаха Али Мирзу у Хамодану и упутио парламентарну телеграм, позивајући га да Али Мирзу призна за шаха, ако неће да се крв и даље пролијева и устанак даље шири.

Због тога је одмах образован нови персијски кабинет и морале држао сједницу, па којој је опуномоћно нову владу да одреди најопштрије пријекте стање.

Персија је у пламену. Револуција је запалила са све четири стране. памири по свима градовима и покрајинама шапоју и води се крвава и очајна борба на живот и на смрт. Ко ће из те жуте борбе изаћи као побједилац не зна се и није лако предвидјети, све и ако су до сада побуњеници имали на две стране успјехе.

Турска о побуни Арбанаса

— Како у Турској суде о арбанаском народном покрету —

И у Турској су почели трезвијеније да суде о арбанаском народном покрету и да увиђају, да је мугања било доста. На побуни Арбанаса не гледају више онако како су до сада с омаловажењем гледали и увиђају да још ни из близу нема знакова по којима би се могло закључити да је побуна угушена, а нимање да је дошло до тога да се огласи да је побуна пропала и угушена, па да и у ствари то буде. Само још никакво цариградским ефендијама не није утјекло како је ситуација остала иста и поред тога што се Тургут палила са толиком војском према побуњеницима, јер и онда је муче и буне да провају утрок зашто је још једнако ситуација мучна и неизвесна.

Цариградским ефендијама увртело се у глави, да Арбанаси инјесу усањљени и да се иза њих налази неко ко их подупире и у овој неравној борби одржава, а нарочито постије толиких преговора и обећавања од стране турских власти. Они још једнако у томе назире туђе прсте, подбадање са стране.

како ће се то технички извести у штампарији.

Највјештији слагач може да сложи 1500 слова па сат. Линотип сложи за то вријеме 8 хиљада. Стенограм разнијех говора до сада су морали новинари да дешифрирају. Сад већ има слагача који одмах из стенограма слажу. Диктафон ће им посао већ олакшати, и ако се он анципира са Семенсовим телеграфом механизам ће замијенили руке линотиписта и по телеграфској врци сложиће цео говор. Тиме ће посао бити убрзан.

Што се тиче самог штампања о томе нам је већ рекао Едисон у своме чланку. »Поглед у будућност« што га је објавио ту скоро један американски часопис. Он вели да ће се у скорој будућности измислити справа, помоћу које ће се на једној страни стављати конач, игла, свита и карта, па ће на другој страни излазити ново одијело сачковано у карти. То је у неколико штампарска проциона машина.

Едисон је увијерен да ће се карта правилно измислити, да ће бити дебела један стотини дин милиметра, да ће бити издржљивија од садање и да ће књига од 4000 страна бити тешка $\frac{1}{2}$ кгтр. Значи да да ће на тај начин и највеће новине бити много лакше, да ће много запремати и да ће се моћи лакше отпразљати. Штампање ће се вршити помоћу механизма и њи ће много брже него сада, нешто слично фотографирању.

Цариградски листови већ не гледају на Црну Гору у томе, него назире као подбадача другу сусједну земљу, за коју младотурски листови тврде, да су у њеним рукама главни конци овог опасног покрета.

То мишљење као да су почели да дијеле и службени турски кругови у Цариграду, које јак узрујава што стране силе преко својих представника покушавају да утичу на Порту у арбанаском питању. Како је то мишљење ухватило дубоког коријена, то је велики везир изјавио, да од сада отоманска влада неће ни да чује за мишења страних сила у чисто унутарње ствари Турске, гдје убрајају и арбанаски покрет, а још мање ће примати савјете од њих по тој ствари.

Ова изава великог везира нашла је на великоодобравање код младотурске штампе, која сасвијем отворено оптужује једну од сусједних јој сила као подстркача арбанаске побуне.

Али док се тако држе службени кругови и њихова штампа, докле у Турској превлађује мишљење, да је свему овоме крива сама отоманска влада и да је крајње вријеме да једном буде енергичнија и почне разборитије радити, те да земљу спасе од трзавица, које су укочиле сав друштвени и државни живот у земљи. Зато се од владе и тражи, да учини крај арбанаској побуни и уведе мир у земљи.

Опозиционални блок у Угарској

— Опасна ситуација по угарску владу —

Једнодушност опозиционих странака у угарском сабору довели су владу Куен Хелерварија у тјеснац. Све опозиционе странке здружиле су се противу владе и не дају јој никакво могућности да приступи законским предлозима о уређењу војске, водећи технику опструкцију у сабору у таквој мјери, да нема никаквог изгледа да ће влади и крај све њене већине моћи да испадне за руком, да оствари своје намјере.

Иступајући у отворену и одсудну опозицију према влади опозиционе странке су енергично захтијевале да се прво уведе опште тајно и једнако право гласа. Како влада на тај њихов захтев није хтјела да пристане, то су они почели да воде опструкцију и да омогућавају рад сабора. Ова опструкција имала је успјеха, јер до сада и ако су биле неколико сједница није влада могла да сложи никакво отпор опозиције.

Како су све опозиционе странке одлучиле да у запечетој борби нестрају и да ни у ком случају не попусте, онемогућавајући рад сабора, то је влада доведена у врло тежак положај и по њу ова ситуација може бити врло лако критична.

У почетку влада је опозицију инвирисала и подсмјевала јој се, зачукујући је како она има времена да чека док опозиција не издуши и не замори се. Доцније јој се учинила ствар озбиљнија и није тако комично схваћала опструкцију, те је стала да пријети распуштањем сабора и новим изборима. Разумије се, и то није помогло. Ове пријетње опозицију нијесу застрашиле, него напротив су је обрадовале, јер она ништа друго и не тражи него да се на народ апелује и да се поново изјасни. Првинут се и могао завести и подмитити, али

Али ни штампање неће бити доцније потребно. Сваки прегледник новина имаће свој са редакцијом или филзијалом њеном и тако ће добити пројекцију слике цијелих новина и тако по зидовима читати новине. Ко не буде у стању да их лично држи, читаће их по зидовима каване, читаонице или других јавних локала. А ако би ко што од тога хтио да има и за се, јевтинијим фотографским апаратима добиће снимак онога чланка из новина који жели.

Дивна је слика прогреса, која се пред нама указује: Док које стране новине стигну на Цетиње треба три-четири, па и више дана. Сад нам Кореспонденц Баро само анонсира: ту и ту било је то и то. Нпр. у Мексици избио је устанак. Треба више дана да прођу, док нам што опширније о томе дође. У будућности то ће бити другаче. Данас је у Мексици избио устанак, а ми ћемо га још колико исто вече или најдање сјутра дан гледати и видјети све подробности из њега.

Сада треба два, па и три дана док наши домаћи листови стигну са Цетиља у Подгорицу. У суботу изађу увече, у недјељу пошта не ради и тек у понедјељак послје подне или у уторак у вече раздају се прегледаницима. О опима у Жабљак, Андријевици и другим пограничним мјестима и да не говоримо. Док чјуру за настав догађај, он је већ у велико свршен. А тога у будућности неће бити. Кад за свикну ствар, за сва-

други пут ће бити обазривији. А та одлучност и једнодушност опозиције, која је одлучно иступила противу владе, сада је владу запрепастила и довела у тјеснац.

Опозиција нема воље да попусти и да од опструкције одустаје. Влада је не може ни приволети ни натјерати да пред њоме уступке. Рад је у сабору заео и напријед се не може. Дотјераће се до зата и онда — то је питање које сада све занима.

Политичка криза наступила је. Из ње се не може другаче изаћи него или да се пред опозицијом уступке или да се загази у отворену борбу. Из Беча се поручује, да се са војним предлозима не смије дуго одуговлачити и да се не смије попуштати. И на распуштање сабора и нове изборе не може се тако много рачунати. Нови избори могу донијети или изненађења, што може бити кобно по садашњу владу, или, у најгорем случају по опозицију, исти изборни резултат. Онда значи да ће стање бити непромијењено и да нови избори неће ни мало влади бољу ситуацију створити.

Једино може доћи до промјене владе. А то је баш оно за чиме и опозиција тежи.

Према томе влади Квена Хедерварија избројани су дани. Кабинет се већ почео да љуља...

Тежак положај у Турској

— Противу турске владе гомилају се оптужбе —

Политика младотурског режима, која је отоманску царевину довела у безизлазан положај све више негодовање у Турској изазива и све се више оптужбе противу ње подижу. Нарочито је огорчење велико нарасло због арбанаског народног покрета, који знатне штете наноси и угледу и интересима отоманске царевине.

То незадовољство почело је већ и на површину да избиа и у самој штампи у Турској да се појављује.

Скопљански лист „Вардар“ констатује да је општи положај, створен арбанаском побуном, постао врло тежак и тврди да је отоманска влада, из разлога који се могу и не могу правдати, дала маха једном таквом стању, које одводи у опасну неизвјесност. А та неизвјесност укочила је сав политички и економски живот у отоманској царевини, од чега могу да наступе врло зле последице, које се тешко дају поправити.

Истичући да Турској треба мира како би се економски и политички опоравила и извукла из гледи, у који су је увукле погрешке старог реакционарског режима, овај лист даље констатује како Турска мира никако нема, а финансије су у тако незгодном стању, да сам Бог зна како се одржава од врло могућег неизбјежног краха.

Затим ређа: нужни зајмови започињу и никако у дело да се приведу, чему је један од главних узрока ово нередовно стање у земљи, нарочито овај претешки положај, у који је земљу довео неразумљив држање Хаки пашине владе према арбанаском покрету; неодређеност и не одлучност су карактеристика владине политике, која је сасвијем неразумљива; овај тешки положај и ову неразумљиву неизвјесност осјећају сви у земљи, па зато не појми нико владу и њену политику,

ки догађај знају у Лондону, Петрограду и Паризу, знаће се и на Цетињу, а кад се зна на Цетињу, знаће се у исто вријеме и у Њебалаку, Андријевици и другим пограничним мјестима. И, што је најглавније, то ће бити скелет догађаја, него сам догађај у суштини!

На тај начин тенденција нашег времепиће задовољена: брзина је постигнута.

И замислите само благодети тога срећног времена што настаје. Ви нећете морати, као оно сад, да по овом ружном времену долазите у ову незагријану саалу, да ме слушате, него бисте лијепо сједили дома простирући се на дивану, у кругу своје породице: не бисте дангубили док се обучете и спремите, док дођете овамо и док сачекате да се дозовани број слушалаца скупи, а још мање бисте се трудили да се послеје враћате дома, еволатије и прихватахте недовршених послова. Сав тај ваш труд би био изнишан, па би и мене, крај осталог разријешили и од дужности, да вам се на труду и пажњи захваљујем, јер да живимо у томе будућем срећном времену, ја не бих ни имао ништа да вам захваљујем, јер вас као слушаоце не бих ни видео.

Напомена. Ово предавање је извађено из нештампаног дјела „Будућност штампе“, које писач намјерава још у току ове године издати, када ће се и означити којима се све изворима служио.

која у овим озбиљним данима тако олако оставља све даље и даље и своје народе и своју домовину да умиру у тој неизвјесности. Зато се овај лист пита зар се не увиђа где треба, да се мора једном изабрати извјесан правац којим ће се поћи. Зар се доиста не може да нађе начин за ријешење ове опасне ситуације и за повраћај земље у нормално стање.

Надаље сматра да би жалосно било и сувише ако влада у Цариграду сматра да је то нека мутрост када се све своди од данас до сутра и тврди да то раде људи без правца и без икакве моћи. Зато и налази, ако се одиста такво расположење у владиним круговима осјећа, да би им дужност налагала, да своја мјеста

уступе другој влади која би била у стању да изведе оно што ова влада или неће или не може.

„Времена за чекање свакако нема и да не би било доцкан кајање, нужно је, да се наша домовина што прије ослободи овог тешког положаја, који је већ дао повода иностранству, да се умјеша у наше чисто унутрашње ствари!“ вели тај лист и закључује да остављање и даље арбанаског покрета у овакој неизвјесности значи чинити највеће зло својој домовини, која због тога ужасно страда заједно са свијема народима.

Треба праведне захтјеве Арбанаса задовољити.

Лутања је било доста.

Побуна у Арбанији

Повратак архиепископа

Плавница, 9. јула. — Скадарски архиепископ Саређи, који се још од 23. пр. мј. бавио у Црној Гори с мисијом да би упливисао на повратак усташа својим кућама, данас је одавде у пратњи неколико фратара отпутовао за Скадар.

У пратњи је био и турски консул из Подгорице, само што је он дошао скоро читави сахат прије архиепископа на Плавницу и бавио се све док је архиепископ уљеглао у лађу, а затим се одмах повратио натраг у Подгорицу.

Нове побуне

Подгорица, 11. јула. — Синоћ на 11 сати и 10 минута отпочела је јака топовска и пушчана паљба на Броју Никачку. Цијеле ноћи било је препуцавања, а југрос се чује све жешћа и жешћа како топовска тако и пушчана паљба. Изгледа су да се борба води испод Кане од Броје.

Јутрос се чује велика топовска грмљавина, као и пушчана око Бјелеска. Како се данас прославља трогодишњица од давања устава то усташа врше нападе на већем дијелу дуж цијеле борбене линије, како би данас дали прилику старјешинама и војсци, да што лепше и боље прославе ову свечаност.

Тургут-паша у Тузи

Подгорица, 11. јула. — Данас је дошао у Тузу Тургут Шефект паша. Очеvidни говоре да му је дочек био сјајан. Чује се, да Тургут није смијењен и да остаје стално у Тузи, у шта ми сумњамо.

Вечерас је била велика илиминација на свим мјестима гдје војска логорује. Операционе војске имале су данас двије светковине и то: славили су трогодишњицу давања устава и доласак Тургут-пашин у Тузу.

Арбанаси и архиепископ

Подгорица, 11. јула. — Као што вам јавих, архиепископ је јуче отпутовао ма да није ништа успио. Интересантно је забијељжити ово: Кад је архиепископ питао неке усташе: „Кад нећете да се повратите, шта онда тражите?“ Један од њих одговорио му је: „Нама говоре да тражимо аутономију, али ми не знамо што је то. Ми тражимо да будемо краљеви“.

Кад је архиепископ полазио, пред хотелом се искупило много Арбанаса: Скадарана и оних који не учествују у бојевима. Кад се архиепископ појавио, поздравио га је подужим говором г. Сума. Говорник је говорио арбанаски и топло. Архиепископ је такође говорио али у краће. Ако добијем ове говоре у преводу, послаћу вам их. — Као што вам јавих од усташа који се бију, није нико присуствовао. Они су архиепископу свој одговор најпослије дали писмено и изјавили му: да се више није никад усудио с том мисијом доћи к њима.

Вијести из Подгорице

Подгорица, 12. јула. — До преко јуче била нам је варош пуна странаца који се баве догађајима у Малесији. Међу њима се налазио и дописник „Тажмсов“ којег је г. барон Баучер у мјесто себе ту задржао. Дописник „Berliner Tagblatt-a“ такође је ту, па како он говори и арбанаски, то га често виђамо и са усташима. Госпођица Дурхам нам је већ стални и мили гост. Она час некуд нестане, час се опет поврати. Свој милосрдни посао т. ј. помагање пребјегле нејачи она не престано наставља. Чује се да има у филијали Црногорске Банке на расположењу око 20 хиљада перпера! Добро би било када би јој пребјегли мање досађивали и оставили да је их помаже како и кад она то нађе за потребно.

Стање здравља код пребјеглих изврсно је. О каквој епидимији нема ни говора, па чак нема ни грознице. Пред амбулансом обласног љекара, кад и кад их има пуно, али ти су болесници већином болесни од какве старе болијести.

О болници Црвеног Крста т. ј. о реду, чистоти и марљивом лијечењу у њој, а као

год и о раду комисије за старање о емигрантима, можемо се поново с похвалом изјаснити.

Епидемија у стоци још траје, па како је та болијест велика, то наравно комитет мора да троши много и за ове лијекове.

Прекисиноћ т. ј. у недјељу вече када је војска славила трогодишњицу „Хуријета“, који у турској вриједи само за Османлије, несташни су усташа нападали војску на многим позицијама и тим им „ћеф“ кварили.

И овдје се чуло да је у недјељу на дан хуријета био у Цариграду такав страшан пожар да су читаве два кварта потпуно сагорела. — Усташа мисле, да су то морали незадовољници навлаш упалиги, па се радују и веле: ето нијесмо ми само у Турској незадовољни.

Јуче је било ријетко препуцавање у дну Врмоше. Цијеле прошле ноћи па до 7 сати ујутро било је топовско пуцање у правцу бријега селачког.

Очајне борбе

Подгорица, 13. јуна. — Јуче на 10 сати пред подне јурнула је једна група наоружаних усташа кроза Селцу, па пријешавши испод подова Ђоновића отворили су најжешћу плотунску пушчану паљбу на низаме, којима су се у непосредној близини били примакли. Војска је турска одвраћала са непрекидном топовском и митраљешком ватром.

Битка је била жестока и трајала је све до два сата послје подне. Усташа су се одржали у својим положајима, а резултат борбе још је непознат. На три сата послје подне била је јака пушчана и топовска паљба на положајима турске војске око Броје Никачке. На усташе никачке и вукељске, који су се налазили на својим позицијама око моста од Тимара, пуштали су ову ватру Турци, али су им се јуначки одупирали устаници. Четири су аскера на једном омањем шанцу остала мртва а шанца су устаници на јуриш освојили и у њ нашли нешто муниције.

Са четири погинула низама одузели су четири маузерке. Битка траје још непрекидно. Топовима су аскери разрушили један стан усташки, који им се налази у Барлање банкарске на земљишту комуналном. О исходу ове битке јавићу вам у потанкостима. Синоћ од 8—10 сати била је велика паљевина западно од Коплика. Такођер се ватра појавила и око 11 сати у поље више пранске горе. Опет је отпочело рушење и паљење, опет се лађају свог старог заната. Кад не могу пушком и топом они угарком!

Велики пожар у Цариграду

— У Цариграду је пожар уништио читаве квартаве —

У недјељу је у Цариграду на дан трогодишњице прогласа уставности избио велики пожар, који је силне штете проузроковао. О томе пожару стигли су из Цариграда ови телеграми:

Послије подне појавио се пожар у Цариграду, у исто доба у Урун Чарши и Веснецилер (Станбул). Захваљујући јаком вјетру, пожар се распростро у неколико правца и траје већ шест сахати. Неколико махала претворене су у пепео. Зграда генералштаба уништена је. Увјеравају да је архива са свима документима спаљена. Министарства војно и финансија остала су поштеђена....

Увјеравају да је пожар уништио 10.000 кућа. За вријеме спасавања рањен је министар војни Махмут Шефкет паша. Хришћанска махала Вланга изгорјела је.

Пожар је проузроковао огромне штете. 50.000 је без крова. Констатовано је за сада да је свега двије личности изгорјело. Претпоставља се да су још тројица били жртва пламена. — Број рањених броји се на 50, број изгорјелих кућа између 3000 и 5000. Штета износи до 1 и по милион турских лира. За вријеме пожара рањен је министар војни по лицу и по глави, на тај начин што је пала једна гриједа на његову главу и бацила га лицем на земљу. Министар је био изгубио свијест, али се брзо повратио. Надају се да ће кроз три четири дана бити излијечен....

Око два сахата послје подне појавио се други пожар у јеврејској махали. Изгорио је велики број кућерака. Пожар је угашен у 9 сахати у вече.

Око четири сахата послје подне појавио се трећи пожар у Јусуф пашиној махали недалеко од мјеста гдје је јуче био пожар. Пожар је угашен за један сахат. Штете нијесу велике.

Око пола ноћи појавио се четврти пожар у предграђу Скутари. Велики пожар уништио је све куће од Одун Капуси, на Златном Рогу, до Вланге, на Мраморном Мору.

Ови пожари нијесу случајно избили, нити су непажњом проузроковани. Они су политичког обиљежја и проузроковали су их противници садањег стања.

Кратке вијести

Преговори о Мароку. „Echo de Paris“, јавља да преговори између Њемачке и Француске добро иду и да ће се брзо доћи до споразума. По томе споразуму Њемачка ће добити неке економске концесије и уредиће се слободне границе у Конгу.

Рад аустриског парламента. Аустриски парламент, пошто је отворен пријестаном бесједом коју је цар лично прочитао и конституисао се, отпочео је рад. Парламент ће имати да прихвати законске предлоге о уређењу војске, реформу војног казненог поступка, предлог о банци, финансиске законе, предлоге о повећању и увођењу нових дажбина, предлоге о социјалном осигурању, повећање чиновничких плата, исцјепничко питање, трговачке предлоге, о настрви по основним и вишим школама, оснивање талијанског факултета, реформе судова, промјену пословника и т. д. Влада са радном већином није још сигурна, пошто се преговори са политичким групама ради споразума још воде.

Револуција на Ханти. И у малој републици Хаиги букнула је револуција. Побуњеници су напали свом жестином и успјели су да заузму неколико мјеста, немајући никакве милости ни према коме. Нијесу чак ни француског консула у Кап Хаитска поштедили него су и њега ранили, заузимајући град и пљачкајући по њему. Како се побуњеници спремају да бомбардирају нека мјеста, те се држи да ће Сједињене Америчке Државе морати посредовати, пошто су тамошње власти немоћне.

У Португалу се крв пролијева. У Португалу још једнако трају крвави немири. У граду Помараету дошло је до сукоба између грађана и војске. Војска је била наклоњена републици, а грађанство монархији. Због тога је дошло до сукоба, када су грађани напали на војску камењем и страшно је истукли, да се бјегством морала спасавати. Да јој није послана помоћ била би дотучена. И у Коимбри такође је дошло до туче. Тамо је био због сукоба универзитет затворен и кад је гувернер дошао да ту аферу извиди грађанство је противу њега демонстрирало. Од демонстрације се прешло на тучу, која је цео дан трајала и крв пролијевања.

Словачки првак опет оптужен. Познати словачки првак Милан Хоца опет је оптужен због дражења противу државе и сви су изгледи да ће га Мађари поново стриати у затвор, само да би га одвојили од народа, пошто им смета и не дозвољава да Мађари са Словацима вршљају како хоће. Већ по себи се разумије, да од ове кривнице у ствари нема ништа и да Хоца није дражио народ противу државе, него је само критиковао незаконитости и насиља једнога мађарског надсолдате!

Двадесетогодишњица. Ових дана навршило се двадесет година од како је основана полска школска матица у Шлеској, која је тамо за Пољацима учинила врло много, али чини су издаци тако велики, да их неће моћи подмиривати ако је не потпомогну и Пољаци из других крајева.

Забрањено ношење оружја. Полиција на Савској Ријеци је строго забранила грађанству да носи оружје, те је и трговцима наредила да не смију продавати оружје никоме ко од власти нема дозволе. Исто тако забрањено је да се продају ножеви и свако хладно оружје, затварајући свакога ко то преко забране чини. Уз то по јанним локалитима претресају свакога у кога сумњају да има оружја. Тамо се држи да је то због соколског слета, који ће бити на Сушаку крај Ријеке.

Дневник

Вјерење Књагињице Јелене. Поводом вјерења Књагињице Јелене од Србије измијењане су веома топле телеграфске честитке између нашега Краља и Краља Петра.

Краљевска Влада такође је телеграфски честитала српској влади.

Предсједник цетињске општине телеграфски је честитао предсједнику биоградске општине.

Њихова Величанства Краљ и Краљица и ујаци и тетке вјереничине примили су многобројне честитке за ову породичну радост.

Вечерња забава. Ономад вече бјеше у парку Двора Њихових Краљ. Височанстава Нашљедника и Нашљеднице вечерња забава са скетингом. На забаву су били позвани многи отмијени гости.

Енглеска за Арбанасе. Из Лондона брзојављају: Посланик Бајтон у доњем дому питао је министра спољних послова: хоће ли енглески посланик на Цетињу да поткријепи и потпомогне дијелење новца, који би му се послао из Енглеске, као помоћ арбанаским бјегунцима у Црној Гори. Државни подсекретар Вуд одговорио је да је енглеска влада вољна да учини све да би Црној Гори олакшала сваку приватну организацију, која би хтјела да дијели новчане помоћи арбанаским бјегунцима, који нијесу у борбеним линијама. Енглески посланик не би могао сам раздавати новац, који би му био послан из Енглеске, али би свесрдно потпомогао свакога који би био овлашћен од овакве организације и послан у Црну Гору.

Изјава Министарства Просвјете. Суспендирање оvd. наставника Велике Државне Гимназије погрјешено је и невјерно представљано у јавности. О њему је било и нетачних и злонамјерних коментара у неким јавним гласилима на страни с тенденцијом, да се унизи и убије сваки углед Министарства Просвјете.

У томе се отишло тако далеко, да се цијелом овом догађају придао чак и политички карактер, и ако у њему нијега политичког нема. Оклеветани су и многи наши просвјетни радници и ако међу њима има и врло заслужних за школу и књигу.

Ради тога Министарство налази за нужно овим путем изјавити: *да ће, чим се ово питање коначно ријешу у Државном Савјету, њедати јавности сва званична акта, која се на овај догађај односе, без обзира у каквом ће правцу Државни Савјет своју одлуку донијети.* Из публикације званичних аката једино ће непристрасни читаоци моћи сазнати праву и чисту истину и закључити о моралној вриједности непознатих дописника, који се лађају и најнижих средстава само да би допринијели штете угледу Црне Горе на страни.

Из канцеларије Мин. Просвјете и Цркв. Послова. П. 2289. 13. јула 1911. год., Цетиње.

Отпутовао. Г. барон Круф, предсједник друштва страних дописника у Цариграду, који је био дуже вријеме са својим секретаром на Цетињу ради арбанаске побуне, отпутовао је данас преко Трста за Цариград.

Комисија у Подгорици. У Подгорици је образована санитарска комисија, којој је стављено у задатак да се брине о чистоћи и здравственим приликама у вароши и околини. На челу комисије, која је састављена од тамошњих љекара и грађана, налази се г. др. Митар Радудовић, обласни љекар, и она је већ предузела рад на овом послу ради заштите тамошњег становништва од заразних болести.

Колера на све стране. Телеграфске вијести гласе, да се ова опака и веома опасна зараза све више шири по свијету. У Европи су јој легло Русија и Јужна Италија. На Сицилији управо бјесни и хара. У вароши Палерму на Сицилији сваки дан умире око 200 лица од колере. Околина села обухватила је права паника. Прост народ прибјегао је ради помоћи иконицама и процесијама, а љекаре хоће да линчује! Раздражују га језуити. А није лако раздражити непросјеђену и сујевјерну масу. Велики је мах колера ухватила у Неапољу и читавој Пуљи. Има је и у Барију и околини. Аустриска и француска влада забраниле су сваки извоз воћа и зелени из Италије у своје земље. Како колере има и у Венецији, откуда се увукла у Трст, то је готово сасвијем престао долазак страних путника у Италију. Ушљед тога земља трпи велику штету, јер је ове године у Италији народна свечаност поводом њенога уједињења, те се очекивала навала странаца. Стране новине пишу, да се ради тога у Италији и крије право стање ширења колере. У Трсту су се појавила још два случаја обољевања од колере, и то у самој вароши. Колера је избила и у Марселу, а има је и у Мађарској. У Петрограду је ономад утврђен први смртни случај у овој години. Из Цариграда је пренесена у Солун и Пећ, те и са те стране пријети опасност да се пренесе у нашу земљу. Бродовима је прене-

сена чак и у Сјеверну Америку у Њујорк и Бостон. Са неких страна чују се гласови и приједлози, да би поново требало сазвати у Паризу конференцију ради изналажења нових мјера за сузбијање те напасти, која све више хвата маха.

Код нас су на нашој граници према Аустрији и дуж нашега приморја у ту сврху предузете најстрожије мјере. У Котору су одишта утврђена два нова случаја. Ономад је био у Котору и наш дворски љекар г. др. Перацић, који је по Краљевој наредби тамо био да се увјери о правоме стању болести и да види колика је отуда опасност и за нашу земљу.

Добро би било да наш санитар изда у објавама народу кратка и лако разумљива упутства с објашњењима, шта је то колера, каква је та болест и како се од исте ваља чувати. У сваким приликама санитар ваља да буде вазда будан као војник у рату на мртвој стражи. Ако се, не дај Боже, први случај појави у нашој земљи, тад ће трка бити узалудна.

На нашој граници испред Његуша, на Крцу био је уведен карантин, али је он сада укинут и слободан је пролаз остављен потпуно свакоме. Исто тако слободан је пролаз и у цијелом приморју.

Крилати мрави. Од прекисног појавили су се на Цетињу силни ројеви крилатих мрва, који ноћу према свјетлости прекривају пријестоничке улице. Па и ако су многи од ноћне студи поскапали, и синоћ су становништво узнемиравали.

Велике врућине. Дани бивају све топлији. Врућина још једнако траје. И на страни су овога љета свуда завладале велике врућине. У великом градовима пострадао је животом доста свијета од врућине. У самоме Њујорку бјеше људских жртава. Много страда од врућине Лондон, а тако исто и стали велики градови у Европи.

Биљежник

Како што из Рима јављају, папа је поново оболио, само овог пута нема никакве опасности, јер је само мало назебао.

— У Мексику је поново завладала анархија.

— Свргнути португалски краљ Мануел јавно је изјавио, да ће, ако се буде повратио на португалски пријесто, забранити боравак у Португалу својој мајци и њеним присталицама.

— Из Техерана јављају да ће свргнути персиски шах навалити на Техеран и силом заузети одузети му пријесто.

— У Енглеској се у поморским градовима штрајк све више шири.

— Између Италије и Француске дошло је до занетости што је шпанска стража француског консула Моасету у Елксару била лишила слободе.

— Поводом војних законских предлога у Угарској је међу социјалистима толико огорчење, да непрекидно држе зборове. Само једног дана у Пешти је било једнајест великих протестних зборова.

— Приликом давања представе „Romanticismo“ у Флоренци дошло је до бурних демонстрација противу Аустрије.

— У Паризу су цијело једно друштво ухватили у стану уредника „Petit Journal“, које је редовно пило морфијум и славило оргије. Сви су оптужени, а кажу да има врло угледних лица.

— За вријеме задњег регрутовања у Угарској побјегли су силни војни обвезници. У самој Кашови је од 920 ставних обвезника побјегло у Америку 614. Слично је било и у другим угарским градовима.

— У Корату (Угарска) је букнуо за вријеме највеће олује силан пожар. Гашење је скоро немогуће због силнога вјетра. Бојазан је, да ће изгорети читаво мјесто. Штета је већ сада ужасна.

— У плзењску францевачку цркву је почињена провала. Починио је отворио табернакулум и украо много драгоцености у вриједности од 600 круна. Кад је црква у јутро отворена, побјегао је.

— Некадашња жена бившега бана барона Павла Рауха Роза пл. Бехле, прошле недјеље се вјенчала са протестанским попом Коломаном Освалдом у Апагу. Њој је 45, њему 37 година.

— 31-годишњи 90 смг. „високи“ патуљак Гудин у Берлину скочио је кроз прозор првога ката на улицу по само познато је озлијеђен. Дело је почињено из љубомора. Он је узео патуљку Шварц из Данзига, па је био на њу силно љубоморан. Он је иначе велики пјанац. Недавно јој је пријетио, да ће јој бритвом прорезати врат. Она има 23 године, те је висока 80 смг.

Саопштења

— За ствари под овом рубриком уредништво не одговара ни у ком погледу —

Одговор Хафис Пашића

У Вашем цијењеном листу бр. 49. од суботе изашао је допис из Подгорице, под написом „Тук на утук“ као против одговор некаквог Цана Капића на одговор, односно исправку нас неколицине Турака подгоричких. У овоме своме против одговору као нарочито издвојено ме мене и покушао да ме као печасна представи.

Што се тиче самог Капића, не бих му ни одговарао, али ради поштованих читалаца „Вјесника“ и ради осталог свијета, изјављујем: Да и као трговац и као човек увијек стојим на биљези часно и поштено, и који год мисли да овако није, и који ми може рећи што неугодно, нека изволи — Бујурум!

Ја сам трговац близу 40 година, частан и поштен. Ја нијесам скорувечерник него потомак старе турске куће Кокотлића из Спужа, која је увијек давала поштене и часне људе, а за све могу се позвати на све честите трговце подгоричке и стране и на све кућиће црногорске, који ће посвједочити, да је овако као што ја зборим. Од мога добра и моје имовине остало је веома много — све су то други на „Бог души“ понијели; али ја спомоћу Бога и у здравље Краљево ипак живим и радим часно. Моја је дужност да и даље тако останем а за оно што о мени Капић износи нећу ни да чујем — не денјам.

Подгорица, 27. 6. 1911. г.

С поштовањем

Хафиз Пашић, трговац.

НА ЗНАЊЕ

Дајем П. Н. Грађанству на знање, да сам отворио радњу умјетног камена у новој вароши, у кући г-на д-ра Тома Илићковића и предузимам све врсте надгробних плоча, споменика, крстова и фамилијарних гробница (рака) све по укусу и по плану (нацрту) израђене.

Све врсте прагова, уличних ходника каменца, плоча за столове и за писаће столове у различитим бојама и монограмима (словима).

Тако исто скале, под, од музајка марморисано.

Израђујем врсне оборте, канализације од контролираног гвозденог бетона.

Израде, које се израђују у мојој радионици дајем на оброчне исплате и писмене гаранције.

Састав умјетног камена јест од различитих маса, који се признаје у свим градовима да му не може шкодити највећа студен и сунчана врућина, а који је тврђи од камена.

Цијене су према погодби умјерене. Препоручујем се поштованом грађанству за што многобројније наруџбине.

Цетиње.

С поштовањем

Мато Гатолин,

грађевно-зидарски подузимац

Стављам до знања поштованим г. г. трговцима, да ћу од 1. августа ове године отворити

„Информациони биро“

и

„Агентурску радњу“

Тачније податке на потписаног.

С поштовањем
Пера Петровић.

Р. 28, бр. 10, 1,3

У недјељу 17. текућег даваћемо четрдесетодневи помен у 10 сати на гробље нашој непрежаљеној мајци

† Марици Ђурашковић

о чему извјештавамо наше рођаке и пријатеље.

Цетиње

Ожалошћене кћери: Стане и Ике.
Р. 30, бр. 12, 1.1